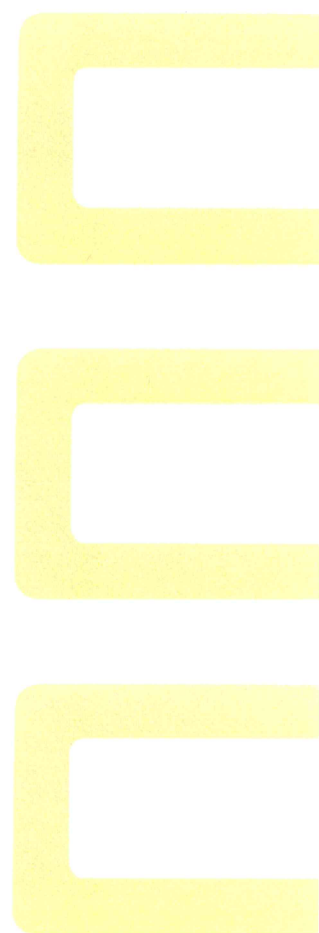

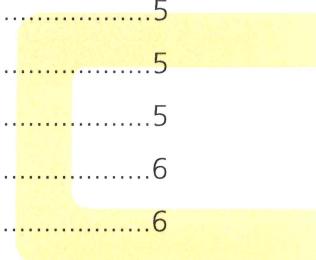
Datainspektionen Årsberättelse 2018

Datainspektionen
den 1 april 2019

Innehåll

1	Inledning	3
2	Datainspektionens huvuduppgifter och resurser	3
3	Målen 2018	3
4	Lagstiftning.....	4
5	Verksamheten 2018.....	4
6	Utåtriktade informationsinsatser 2018	4
6.1	Information och rådgivning	4
6.2	Webbplats	5
7	Rådgivning och yttranden.....	5
8	Tillsyn	5
9	Första steget att följa GDPR.....	5
10	Internationellt samarbete	6
11	Sammanfattning.....	6

1 Inledning

2018 var ett omvälvande år för Datainspektionens verksamhet. Inte minst på då den största, kanske någonsin, harmoniseringsåtgärden gällande dataskydd i Europa genomfördes i och med att den Allmänna Dataskyddsförordningen, i folkmun känd som Dataskyddsförordningen eller GDPR, trädde i kraft den 25 Maj. Arbetet inför GDPR:s ikraftträdande präglades av informationsinsatser, kort efter att förordningen trätt ikraft fann sig myndigheten utan myndighetschef och sedermera utan jurist. Arbetet med implementeringen och tillsynen av Ålands myndigheter har därför gått i stå.

Exakt hur många ärenden myndigheten har handlagt under 2018 är svårt att uppskatta, då det inte upprättats en tydlig struktur med ärendeindelning eller bokföring.

Datainspektionens årsredovisning för 2018 kommer gå att ta del av separat på hemsidan när denna publicerats av landskapsregeringen.

2 Datainspektionens huvuduppgifter och resurser

Datainspektionen är en oberoende tillsynsmyndighet, myndighetens ansvarsområde sammanfattas i GDPR på följande sätt: myndigheten ska bidra till en enhetlig tillämpning av denna förordning i hela (den europeiska) unionen. För att undvika jävssituationer och eventuella andra intressekonflikter och då det enbart finns en tillsynsmyndighet i landskapet Åland är detta en lämplig ordning. Att myndigheten är oberoende är även ett lagstadgat krav i GDPR samt den tidigare lagstiftningen.

Syftet med GDPR är att skapa förutsebarhet och samstämmighet för hur personuppgifter får behandlas inom EU-gemenskapens område. Givet grunderna för Ålands självbestämmande innebär det att Datainspektionen ska bistå landskapet Ålands olika myndigheter, förutom polisen, att följa lagstiftningen.

Myndighetens huvudsakliga resurser är den kunskap som dess anställda har, då myndigheten i huvudsak fungerar i en rådgivande funktion. Under merparten av 2018 stod myndighetschefen och chefsjuristen för denna resurs. Under det sista tertialet 2018 saknades expertkunskap, myndighetens verksamhet under hösten 2018 var därför kraftigt begränsad.

Köpta funktioner var under 2018 en telefonisttjänst (respond4you), telefoni (Mariehamns Telefon AB) samt administrativa hjälpmedel (genom landskapsregeringen). Tjänster köptes även av reklambolaget Samba, vilka bidragit till att utforma myndighetens grafiska profil, samt av Kommunikationsbyrån Strax som har bistått myndigheten med skapandet av hemsidan.

Myndigheten har ett kontor i Kvarteret iTiden, myndigheten har under 2018 förfogat och betalat för en parkeringsplats. Fastighetsägaren är "Landskapet Ålands pensionsfond Fastighetsförvaltning Ab".

3 Målen 2018

Målen med myndigheten verksamhet under 2018 kan sammanfattas följande:

1. Skapa en informationsplattform för myndigheter och allmänheten rörande den nya dataskyddsförordningen.
2. Ta fram material till myndigheter i form av blanketter och dylikt för att underlätta kraven på dokumentation fastställda i GDPR.
3. Utbilda om den nya lagstiftningen.

4. Inleda tillsyn gällande myndigheternas inventering av personuppgiftsbehandling (artikel 30 register).

4 Lagstiftning

Fram tills den 25 maj 2018 var följande lagar de huvudsakliga som Myndigheten hade att förhålla sig till:

1. Landskapslag (2007:89) om Datainspektionen och,
2. Landskapslag (2007:88) om behandling av personuppgifter inom landskaps- och kommunalförvaltningen.

I och med GDPRs ikraftträdande den 25 maj 2018 måste medlemsländerna fastställa ny kompletterande lagstiftning till Förordningen. Den nya lagstiftningen är för närvarande under beredning. Trots avsaknaden av den nya lagstiftningen har samtliga myndigheter på Åland en skyldighet att följa reglerna i GDPR, Datainspektionens mandat att kräva efterföljsamhet framstår dock som något otydligt tills den nya lagstiftningen trätt i kraft.

Efter den 25 maj 2018 är den lagen som myndigheten i huvudsak råder under GDPR. I de avseenden denna lag motsäger tidigare lagstiftning är det de nya reglerna som gäller. Kompletterande lagstiftning är tänkt att vara en blankettlag baserat på den finska kompletterande lagstiftningen, fram tills dess att den Åländska tilläggslagen sjösatt kan därför den finska lagstiftningen vara vägledande.

I samband med GDPRs ikraftträdande har EU-ländernas krav på samarbete med tillämpningen av förordningen stärkts. Åland ingår i detta samarbete, och Datainspektionen representerar Åländska intressen i främst det nordiska samarbetet. Domstolspraxis gällande tillämpningen av GDPR från ett annat EU-land innebär även förtydligande av tillämpningen på Åland enligt principen "one stop shop", detta innebär att myndighetens ansvar att hålla sig a-jour med utvecklingen av praxis inom gemenskapens område ökat väsentligt från och med den 25 maj 2018.

5 Verksamheten 2018

Verksamheten under 2018 har präglats av att förbereda information om rättigheter och skyldigheter givna genom GDPR. Verksamheten har även bestått av att göra denna information så pass lättillgänglig som möjligt. Mycket information om GDPR finns tack vare dessa insatser idag på Datainspektionens hemsida.

Myndigheten har även under 2018 agerat rådgivande gentemot myndigheter och enskilda rörande de lagar som styr verksamheten. Redan innan ikraftträdandet av GDPR den 25 maj gav myndigheten råd och yttranden gällande tillämpningen av den nya lagstiftningen.

Någon tillsyn utfördes inte under 2018.

I och med att personal sänkades under hösten utfördes då heller ingen verksamhet.

6 Utåtriktade informationsinsatser 2018

6.1 Information och rådgivning

Under första halvåret 2018 fortskred myndighetens arbete med framtagandet av information och rådgivning till myndigheter och enskilda.

Utbildningar hölls hos diverse olika myndigheter och övriga juridiska personer från förenings- och näringslivet under början av 2018. En särskild utbildning för föreningar togs fram och flertalet diskussionsmöten hölls med myndigheter och med näringslivet om praktisk applikation av GDPR.

Fysiska informationsblad framställdes även och finns tillgängliga hos myndigheten.

Myndighetschefen figurerade även i viss omfattning i media.

6.2 Webbplats

Datainspektionens websida genomgick en ansiktslyftning i början av året, ändringar och information på hemsidan publicerades fram till och med den 24 maj 2018.

De huvudsakliga förändringarna på websidan är att information om GDPR och verktyg för att underlätta myndigheternas implementering av densamma har publicerats. Detta gjordes i god tid innan ikraftträdandet, det är oklart om materialet är tillräckligt då någon feedback ifrån Ålands myndigheter inte registrerats.

Totalt har 8 nyhetsbrev publicerats under 2018, där detaljerna av hemsidans uppdateringar förtydligas. Merparten av dessa nyhetsbrev publicerades i april och maj, dvs i nära anslutning till att GDPR blev verksam.

Ny information på hemsidan är de allmänna råd och riktlinjer som publicerades under april och maj gällande tillämpningen av GDPR.

7 Rådgivning och yttranden

Totalt avhandlade myndigheten ungefär 30 rådgivningsärenden mellan januari och juni månad 2018. På grund av avsaknad av ärendehanteringssystem och tydliga rutiner kan en exakt siffra ej anges. Över lag är detta en låg siffra, någon förklaring till varför så få ärenden behandlades finns det ingen tydlig förklaring till.

Under hösten 2018 hänvisade myndigheten till Ådas dataskyddsombud för rådgivning. Gällande framtida rådgivning är varje myndighets dataskyddsombud den första person som bör rådfrågas vid tillämpningen av GDPR. Dataskyddsombuden ska vara de personer som i sin tur kontaktar Datainspektionen.

8 Tillsyn

Ingen tillsyn gjordes under 2018.

9 Första steget att följa GDPR

I samband med att GDPR trädde i kraft började Ålands offentliga it-bolag (ÅDA) erbjuda Ålands myndigheter dataskyddsombuds tjänster. Detta medförde att alla myndigheter under landskapsregeringen anlätade ÅDA:s dataskyddsombud. Även kommunerna anslöt sig, enbart 2 av 16 kommuner valde att lösa frågan om dataskyddsombud på egen hand. Över lag verkar det därför finnas en genomgående vilja att följa lagstiftningen, vilket bådär gott inför Datainspektionens framtida arbete.

Datainspektionens första granskning har inletts och i enlighet med beslutet som togs vid den internationella dataskyddskonferensen 2018 kommer denna granskning omfatta utnämmandet av dataskyddsombud.

10 Internationellt samarbete

Den 7-8 maj 2018 deltog Myndigheten genom myndighetens jurist Sofia Pensar vid Nordic Meeting 2018 i Köpenhamn. Det fattades där beslut om att den första granskningen som ska göras gällande efterlevnaden av GDPR rör utnämmandet av dataskyddsombud.

11 Sammanfattning

I och med ett gediget informationsarbete inför GDPR:s ikraftträdande den 25 maj 2018 finns det mycket information om vad den nya lagen innebär på myndighetens nyligen uppdaterade hemsida.

Det saknades under året formell tilläggslagstiftning ifrån landskapet, vilket innebär viss otydlighet i Datainspektionens befogenheter. En förklaring till att ingen tillsyn utfördes under 2018 skulle kunna hittas där.

Trots den nya lagen var antalet rådgivningsärenden under året lågt. Del av förklaringen ligger i att myndigheten inte hade någon rådgivning under andra halvåret 2018. Även mängden rådgivningsärenden som behandlades under våren var lågt.

Givet att de nästan alla myndigheter på Åland anlitat egna dataskyddsombud är det högst troligt att del av den rådgivning som Datainspektionen tidigare stått för övergått till att skötas av dataskyddsombuden. Dataskyddsombudets roll är att bistå den personuppgiftsansvarige med goda råd och expertkunskap, det är därför sannolikt att Datainspektionen över lag kommer att spendera mindre tid i rådgivningsfunktion än tidigare och istället agera i en mer uppsökande funktion.

Joakim Söderberg
den 1 april 2019

